

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
in
Strat'a tragatoriului (Lé-
vászutoza), Nr. 5.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 " " "
Pre anulu intregu . . . 12 " " "
Pentru Romanii a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 15 " = 15 " "
" 3 " 8 " = 8 " "
Pentru insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separat. In locul deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Scrisorile necenzurate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

De pre campulu resbelului.

In totu momentulu asceptamu sciri decie-
torie despre luptele armatei franceze de la Loire,
pre cum si despre marea erumpere a generalului
Trochu d'in Parisu. Armatele nemtiesci stau pre-
gatite de bataia, inse cercu pre francesi totu acolo
unde nu potu dá de ei, ba ce e inca si mai multu,
in cartirulu generalu alu nemtiloru nu se scie
inca neci acum'a, cu ce feliu de trupe franceze au
avutu ei de lucru la Dreux. Diuariulu „Schlesi-
sche Zeitg.“ e necesitatu a constatá, cá e inca cu
totulu secretu, unde statiuneza de presinte armat'a
franceza de la Loire.

Diuariulu anglesu „Standard“ publica urma-
tori'a depesia primita, in 18. nov., de la unu co-
respundinte alu seu d'in Tours: „Scirea despre
impreunarea principelui Fridericu Carolu cu ma-
rele-duce de Mecklenburg nu e esacta. Pana acum'a
nu s'a intemplat neci una actiune, afara de unele
ciocniri intre avangarde, cari au reesitu in favo-
rulu francesiloru. Armat'a a intratu degiá in trei
castre fortificate, cari jacu in departare de mai
multe mile de la Or'éans, si intre trupe domnesce
incredere perfecta. Dupa marturisirea prisionieriloru
bavaresi, regimentele de sub comand'a generalului
Tann ascepta numai momentulu bine venitu pen-
tru a-si depune armele!“

Nu incupe indoiela, cá cu nimicirea armate-
loru franceze imperiali, au secatu pentru prusi
tote fontanele de informatiuni despre operatiunile
franceze. Asié vedemu, cá operatiunile nemtiloru
contr'a armatei franceze de la Loire se esecuta in
una directiune, unde nu existe neci una trupa
franceza, si de aci se pote afirmá cu tota siguri-
tatea, cá in luptele de la Dreux si Chateaufort,
d'in 17. si 18. l. c., n'au fostu ingagiate trupe
d'in armat'a de la Loire. In acele tienuturi nelin-
nescu armat'a de blocada cu totulu alte trupe,
de cátu armat'a de la Loire carea, in numeru de
153.000 fetiori cu 150 tunuri campestre, posteza
de presinte in castrulu fortificatu de la Orléans,
asceptandu tempulu si ocaziunea unei lupte deci-
datorie.

Unu telegramu oficialu in Tours, datatu d'in
23. nov., contine: Evreux, 22. nov. Gardele mo-
bile, ajutate de poporatiunea rustica, si tienu tote
pusetiunile. — Trupele franceze luara ofensiv'a
spre Vernon si primira unu transportu forte mare
de proviantu intre Pacy si Mentis; escort'a, con-
statatoria d'in 1500 fetiori, fugi dupa una lupta
mica. Inimiculu a parasitu siesurile de la Eure si
Ognon, si se pare cá a renunciatu la miscarea sa
spre Lyon. — Totu d'in Tours se telegrafeza
diuarielor germane de nordu armatoriile date:
„Se crede, cá miscarea prusiloru spre Nogent amen-
intia cetatea Le Mans. Numerulu prusiloru se
specifica la 30.000 fetiori. Unu altu corpu innain-
teza spre Dreux si Argentin. Autoritatiile sunt cu
cea mai stricta reserva despre armat'a de la Loire.
Scirea despre una miscare generala a armatei
franceze cátra Parisu e precipitata. Generalulu
Aurelles face miscari strategice in tote directiunile.
Una parte mare a prusiloru a parasitu cetatea
Bourgogne, pentru a intari trupele in vestu; inse
unu numeru de trupe a remasu acolo, pentru ca
se mascheze aceste miscari, si se impedece vre-
una navalire a francesiloru.“

Dupa diuariulu „Tages-Presse“, la armat'a de
la Loire s'a formatu degiá si corpu alu 17., sub
comand'a generalului Durieux, si e postatu la
Mer, langa fluviulu Loire, intre Beaugency si
Blois. — Totu diuariulu acestu-a comunica, cá ge-
neralii Bourbaki si Briand, celu d'antâiu cu 60.000,
era cestu d'in urma cu 50.000 fetiori, sau apro-
piatu atâu de tare de armat'a de la Loire, încatu
potu operá in unire cu ea.

Firulu electricu ni adase, in 25. nov., urma-
toriele sciri oficiali d'in Parisu: „Cerculu de in-
chidere se maresce. D'innaintea fortului Moulin-
Jaquet amu facutu una linia de aperare, carea se
ucepe de la tiermurulu fluviulu Sein'a, si se estinde
pana la fortificatiunile d'innaintea fortului Villejuif.
Patrulele exploratorie strabatura d'in partea acést'a

pana la beseri'a d'in Choisy, unde, precum se
dice, prusi au fostu facutu batterie. In tote par-
tile, lucrările pentru atacu si fortificatiuni devinu
in continuu totu mai terribile. Batteriele prusesci,
postate in partea spre Chatillon, se voru pote
stricá usioru. Avangardele nostre s'au estinsu in
tienutulu de la Bagneux, si nelin'asescu posturile
primarie a le inimicului. Una colona inimica im-
puscá ieri, d'in unu locu ascunsu, a supr'a fetiori-
loru nostri, inse, dupa ce forturile Ivry si Mont-
rouge impuscara cu granate a supr'a prusiloru,
acesti-a fugira in tote partile. Lucrările suplemen-
tarie, facute pre drumulu zonei, sunt menite a
formá una zona noua. — Intre mediu-locele no-
stre de aperare figureza si unu numeru mare de
a numite masine, de la alu caroru-a efectu spe-
ramu multu. — Comissiunea de barricada, carea
stá sub presiedinti'a lui Rochefort, a decisu, ca
tote lucrările se fia gat'a innainte de espirarea lu-
nei lui novembre. Venatori d'in Neuilly avura,
in 18. l. c., una lupta mica cu prusii la Vitry-
su-Seine. Se crede, cá inimiculu se incerca a-si
inveniná proiectile sale.“

Dupa unu altu telegramu d'in Parisu, datatu
d'in 19. nov., prusii impusca de doue díle a su-
pr'a lucrărilor de gaeie d'innaintea fortului Ivry.
— Forturile Vanves si Ivry bombardeza pusetiuni-
le inimicului; dupa una canonada de optu ore
fii linisce pre intrega linia prusesca. Companiele
de francitireuri facu pre tota diu'a espeditiuni pen-
tru explorarea pusetiuniloru inimice; noptea navala-
lira a supr'a inimicului la Bouis, si omorira 4
prusi. Se crede, cá nemtii nu voru atacá in par-
tea de la Vanves si Ivry, ei d'in St. Denis, unde
concentreza poteri mari de armata. D'in tote im-
pregiurările se pote deduce, cá au se urmeze eve-
neminte seriose. Trupele sunt pline de entu-
siasm. Forturile Romaineville si Rosny sustienura,
in noptea de alta-ieri, unu focu viuu contr'a co-
loneloru prusesci; efectulu lui fii terribilu; ini-
miculu dispartí cu rapediune mare.

Dupa scirile d'in Parisu, generalulu Trochu
nu voiesce se erumpe mai de tempuriu, decatu
numai candu va audi resunandu primulu tunu alu
armatei de la Loire. — Unu telegramu d'in Tours,
datatu d'in 22. nov., comunica, cá guvernulu fran-
cesu a primitu mai multe depesie, dupa cari la
Nuits s'a intemplat una lupta de cincu ore intre
francitireuri si prusi, in e fara ca una parte seu
ce-a-lalta se fia obtienutu vre-unu resultatu deci-
dioriu. — 3000 nemti au ocupatu cetatea Agilly.
Trupele nemtiesci innainteza preste Vesoul, Gran-
ville, Tratigny, Gy, Bonbouillon si Pesmes. Nu-
merulu trupelor nemtiesci, cari se affa in tienu-
tulu de la Gray, se specifica la 20.000 fetiori.

Dupa unu telegramu d'in Brussela, datatu
d'in 24. nov., intre Domart si Bretonneux a avutu
locu una lupta; prusii fure respinsi pana la Doge;
perderile loru sunt enorme. — Scirile d'in Tours,
d'in 24. l. c., comunica, cá generalulu Bourbaki a
sositu acolo. Prusii au ajunsu in Verneuil si,
precum se vorbesce, au ocupatu cetatile Rogent-
le-Rotrou si Montargis. — Totu d'in Tours se
comunica cu datulu 24. nov., cá avangard'a cava-
lerlei prusesci fii respinsa la Beaune de francitire-
uri. — Gambetta cercetá, in 23. nov., castrulu
contelui Kératry d'in Conlie. — Armat'a marelui
duce de Mecklenburg, constatatoria d'in 50.000
fetiori, innainteza spre Le Mans. — Dupa unu
telegramu d'in Nancy, datatu d'in 24. nov., nem-
tii au perdutu 250 morti in una lupta intemplatá
in 22. nov., la Barrois, in departementulu Aube.

Cestiunea orientale si tienut'a diu- rielor d'in Romanii'a.

Diuariulu „Romanulu“ de la 8 nov. st.
v., dupa ce face una paralela intre protestările si
incriminările categorice si energice ale guvernului
si ale pressei britanice, relative la dechiaratiunea
lui Gortschakoff, si intre respunsurile resolute ale
cabinetului d'in Petruburg, dice: „Prin urmare
este evidinte si fatalu, cá numai poterea tunului

a mai remasu, carea se impace aceste imposibili-
tati cu totulu oruse. — Trebuie se ne asceptamu
preste putienu timp, doue seu trei lune celu
multu, a vedé resbelulu Orientului isbucindu cu
cea mai terribile furia. Si afara de unu miraculu
nepomentu, afara de una sdrobire totale a Pru-
siei, este imposibile, ca armatele Rusiei se nu se
misce in curundu, candu se scie ce cheltuiete co-
losale a facutu guveraulu rusescu in timpii d'in
urma pentru a se inarmá, candu se scie, cá inca
de la 26 l. tr. elu a rechiamatu soldatii concedia-
ti, cari singuri formeza unu efectivu de 450.000
fetiori.“ — Trecundu apoi la pusetiunea debile
a Romaniei in faci'a unui periclu atátu de mare si
de aproape, dice: „Se nu se uite cá, daca nu vomu
sigilá cu sangele nostru vointi'a de a traí, de a
avé una patria libera si independinte, vomu fi ni-
miciti, cá ei Europ'a intrega nu va voif se-si desierte
comorele si se-si verse sangele, pentru a pastrá
vieti'a unei natiuni, carea n'are nice sentimentulu
conservatiunei celu putienu, daca nu demnitatea,
nice sonsciinti'a detoriei ce i este impusa ca na-
tiune, si ca natiune de 11 milioane suflete.“

„Daca nice de asta-data, prin una lupta eroi-
ca si vengiosa, nu ne vomu aretá demni de glo-
riosii nostri strabuni . . . gintea latina de la Du-
nare va fi perduta, si nimene nu va depune nice
macaru unu suspinu pre momentulu ei, cá ei va
dice, cu dreptu cuventu: n'a fostu demna de
a traí.“

Diuariulu „Pres'a“ inse, dandu locu in
Nr. 246 de la 8. novembre st. v. tectului intregu
alu circulariului lui Gortschakoff, d'in cuprinsulu
carui-a se vede, cá Rusi'a nu voiesce se se desfi-
intieze totu tractatulu d'in 1856, ei numai acele
dispusetiuni, cari i restringu dreptulu de suverani-
tate pre Marea-Negra, dice: „Cestiunea este acum
de a se scí, cum intielege Rusi'a a nu mai fi le-
gata cu aceste dispusetiuni. Intielege ea a le des-
fintiá singura, numai prin acést'a dechiaratiune,
numai prin acést'a denunciare, fara de a mai as-
ceptá consentimentulu, seu celu putienu discuta-
rea poteriloru signatarie? — Acestu-a este punctu-
tulu importantu a se scí, si dupa cum se va
resolve acestu punctu, are se ésa pacea seu res-
belulu. . . .“

„Daca, dupa explicările ulterioare ce s'aru face
intre cabinetu, ar' resultá, cá Rusi'a nu a facutu
decatu se denuncie ore-cari dispusetiuni ale
unui tractatu, ce se paru contrarie intereselor
seu suveranitati ei, ér' otarirea definitiva a supr'a
acestei denunciari remane a se luá numai intr'o
confrintia a poteriloru: atunci, dupa noi celu
putienu, resbelulu este inlaturatu. La casu contra-
riu, resbelulu este imminentu.“

„Dar' noi nu potemu crede la acestu resbelu
si d'in altu punctu de vedere. Daca resbelu ar' fi,
Rusi'a ar' avé contr'a sa pre Turci'a, pre Angli'a,
pre Austri'a, si pote chiaru pre Itali'a. Care ar' fi
inse aliatalu Rusiei? Daca Rusi'a ar' avé unu
aliatu, acestu-a nu ar' poté fi decatu Prusi'a. Pote
ore Prusi'a, . . . ratiunabilu vorbindu, se se mai
incurse si in unu altu terribilu resbelu . . . ?
Noi nu o credemu. Si atunci suntemu logici de a
nu crede, ca Rusi'a se voiesca a se espune fã r a
a l i a t i l a unu asemenea mare resbelu. — Tote
dar' aceste indoiile sunt de natura a face ca se
mai asteptamu (dar' nu cu mânele in sinu), pen-
tru-ca faptele se ni arete ace'a ce trebuie se cre-
demu in realitate.“

„Informatiunile“ inca se ocupa, in
Nr. 166 de la 8. novembre, cu totu adinsulu de
sfasiarea tractatului de la Parisu, si intre altele
d'icu: „Rusi'a a reinceptu cestiunea Orientului,
denunciandu tractatulu de la Parisu. . . . I tre-
buie Marea-Negra Rusiei? apoi Basarabi'a nu este
ea riverana Marei Negre? . . . Trebuie, in adeveru,
multa buna-vointia de a nu intielege, cá acést'a
denunciare de cátra Rusia a tractatului d'in 1856,
este unu faptu de natura forte grava pentru noi
Romanii. A! dar' Rusi'a ne mangaia cu independen-
tinti'a: Ea ni acorda una corona regale, carea
noi o avemu d'in stravechime. . . . „Timeo da-
naos et dona ferentes“. — Numai atunci amu poté

crede, că vecin'a noastră imperația nu ne momește cu promisiunile de regat și independență, spre a ne face să nu protestăm. Ea se infrangem și noi însăși tratatul din 1856, care ni e scândura ultima de salutare, — numai atunci am putea crede că Rusia înțelese, că avantajele ei proprii sunt, de a fi în amicitia cu noi, dacă ni-ar' înapoiă Basarabi'a tota. O! atunci, pote, amu fi imprudenti dar' marturisim, că n'am pot' reziste primei miscări, ce'a de a nu ne îndoi de bunele intențiuni ale M. S. rusești.

„Până-atunci înse, fia-ni permis a fi cu precauțiune; până atunci nu vomu împleți cunune de serbatoria, cu vecin'a foia (înțelege pre diuarul „Pressa“), . . . Si, dacă guvernul nostru si-ar' fi permis a intră în negocieri de asemenea natura, în locu de a apelă cu ingrigire și fără a pierde de timpu la puterile garante, . . . noi amu osind' cu cea mai aspra pedeapsă pre unu asemenea guvern, si 24 de ore nu i-amu mai perute să compromita adevărata existență, independența și corona a țerei române.

„De ocamdata noi, cu aceste struri apelăm la tote partidele, să fimu cu veghiare mare. Să nu ne lasăm a fi momiti cu vane promisiuni. Pentru Dumnezeu, la una parte luptele dintre noi macaru pre câmpul acestu a, în care avemu facia cu totu unu ingrozitoriu neamicu comunu din afara.”

„Trompetta Carpatiloru“, în numărul său mai nou, asemenea de la 8 noiembrie, în unu articol intitulat: „Independența României“, ni aduce desluciri mai detaiate despre tînut'a sa față facia de ideea de independență completă și de regat neutru. Ce foia semi-oficială „Pressa“ vr' să cascade pentru România de la viitorul congressu europen. Cătu și, în legatura cu această, despre tînut'a sa facia de denunciarea tratatului de Paris de către Rusia. Din acestu articol, de aproape patru colone de mare, estragemu următoarele pasaje: „Nu înțelegem, cum noi, Românii, amu pot' să venim să ajutăm, directu sau indirectu, unu interesu panslavicu, diametralmente opus interesului latinu. Rvniți, domnilor de la „Pressa“, la independența Crimeii, rivniți la fericirea Basarabiei, desiertata de Romani spre a se risipi acestia pre văile Caucasului?! și în care Basarabia nu este permis să fia una scola românească, să între una gazeta românească, una carte tipărită de rogiții românești . . .

„Negru pecatu comite acelu-a, care admite unu momentu, într'unu casu cătu de figuratu, că unu bine pote să accepte Românii, rasa latină, în sula în panslavismu, de la acea gigantică putere absolută, carea si-pune gloria și patriotismulu în a face din panslavismu una mare fără insule . . .

„Nu, iubiti cetitori; această politică de independență a statului nostru, siubredu precum se afla asta-di, este perirea noastră cea mai sigură.

„Pentru ce adeva, cându Rosii vorbiu de independență și chiaru de luarea Transilvaniei, noi strigam, împreună cu cei de la „Pressa“: „Trădare, . . . provoca rebelulu Orientului!

„Dacă provocarea rebelului Orientului eră judecata de una trădare a națiunii române, pre cându Franța eră în pitore în tota vigorea ei, și Napoleonu mesură globulu cu ochi de aquila în totu prestigiulu său, cătu mai vertosu una asemenea provocare trebuie să fia judecata și condamnată ca trădare națională, cându Napoleonu nu mai este, și cându Franța ingenuchiata este afixată cu unu milionu de baionete în grumadi.

„Si ce lucru va fi acestu congressu, în care nu va av' voce Franța, carea a presidiu congressulu din Paris? — Congressulu, negreștu, în care va domină numai vocea contelui de Bismarck și a principelui Gortchakoff.

„Periculosu lucru au pronunțiatu domni de la „Pressa“; și dacă în adevăru această nenorocita idee este creațiunea domului lor și nu li este impusa, să se grabesca cu una ora mai înainte a-si retrage cuventulu și a-si declară eroarea. . . .

„Ce spera acesti domni din congressulu curatu panslavu și pangermanu, chiamatu spre confirmarea perirei latinismului? Spera, că prin acestu congressu Rusia se va obligă să ni dăe Basarabi'a până în Nistru, Basarabi'a, carea în cursu de 60 ani numai, s'a desiertatu de Romani, transferati și risipiti pre văile Caucasului? Spera era-si, că Austro-Ungurii să ni dăe părțile române până în Tisza, împreunându-ni Maramuresului cu Bucovina în Pocuti'a, încătu Dacia întreaga se formeze unu regatu romanu respectabil, care să-si gasească forțele și resursele sale în elu însuși, între Tisza, între Nistru, între Marea-Negră până la murlu Traianu și între Dunare?

„A speră un'a ca această de la unu congressu curatu pangermanu și panslavu, ar' fi său una

copilăria, său una perfidia; că ci a cere una independență ca acea a Crimeii, ar' fi una sfîntata trădare, etc. etc.“

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedința de la 23. nov.

Presedinte: P. Somsich. Notariu: Ales. Bujanovics. Din partea guvernului au fostu de facia ministrii: Ios. Szlavy, C. Kerkapoly, Balt. Horvath, c. G. Festetics și b. Ios. Eotvos.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintei din urma, și dupa presintarea mai multor petitiuni, cari se transpunu comisiunei petitiunarie, Ludovicu Mocsary interpeleza pre ministrulu financioloru în privința administrării domeniilor de stat, demonstrandu prin unu esemplu din Miskolez, că administrarea numitelor domenii este daunosa intereselor statului.

Alesandru Bujanovics interpeleza pre ministrulu comunicatiunei, dacă are de cugetu a face despusețiune, ca stațiunea Horenaty de pre linia ferată Casovia-Oderberg-Töseg să se împreune, prin unu podu stabilu preste riulu Hernald, cu numita linia ferată. — Ambele interpelatiuni se voru comunica ministriloru respectivi.

La ordinea zilei urmeza continuarea desbaterei a supra propuneriloru deputatiloru Zsedenyi (propunerea acestu-a e apropiata de b. Lud. Simonyi, la casu cându Zsedenyi ar' renunță la ea) și Mauritiu Wahrmann.

Col. Ghyezzy, combatendu doctrina ministrului de finace, că numai delegatiunile au a judecă despre necesitatea eroatiuniloru, era camera să nu pota vorbi nemică în această privință, declara, că camera are dreptulu d'a cere desluciri de la guvern despre procederea lui în afacerile armatei comune. Ministeriulu comunu nu pote închiia neci unu împrumut legalu, fără d'a nu cere mai întâi autorizarea camerei; dreptu-ace'a oratorele, ne potendu recunosc de legalu împrumutul cestiuat de 12 milioane, primesce propunerea lui Zsedenyi, apropiata de deputatulu b. Ludov. Simonyi. (Aprobare în stang'a.)

C. Ferdinandu Zichy ar' fi doritu mai bucuros, ca desbaterea meritoria a supra acestei cestiuni să nu se întemple acum'a, ci numai dupa ce delegatiunile competinti voru fi discutatu afaoerea din laturea ei politica și voru fi votatu sum'a cestiuat, era guvernulu ungrescu va fi presintatu camerei unu proiectu de lege despre acoperirea sumei votate. Cestiunea ce are a fi lamurita e numai, dacă guvernulu ungrescu a trecut preste cerculu său de activitate, detiermuritu prin art. de lege XII din 1867, autorizandu pre ministrulu comunu de finace spre operatiuni de creditu? Oratorele tiene tota afacerea de una cestiune curatu de incredere, și e aplicatu a asteptă până cându delegatiunile voru fi discutatu meritoriulu cestiunei; de altminterea accepteza propunerea deputatului Wahrmann. (Aprobare viua din drept'a.)

Alois. Degre crede, că fiasce-care deputatu conscientiosu trebuie să privesca cu indignatiune la comedia, ce o joca deputatulu Zsedenyi cu propunerea sa. (Sgomotu. Strigări: La ordine!) Dupa ace'a, declarandu că procederea guvernului duce țera la perire, primesce propunerea deputatului b. Lud. Simonyi. — Ed. Zsedenyi îi cuventulu în cestiune personală, și respinge espressionile vorbitorului antecedente.

Ign. Dietrich modifica propunerile lui Zsedenyi și Irányi în modulu urmatoriu: Camera nu recunosc împrumutul comunu de obligatoriu pentru țera și, acceptandu decidera meritoria a delegatiuniloru, si-reserva dreptulu, ca la tempulu său să traga la respundere pre ministri.

Ernestu Simonyi desaprobandu procederea ministrului de finace, accepteza propunerea deputatului Irányi. — Emer. Ivánka vorbesce prin cuvinte aspre contra delegatiuniloru și pentru propunerea lui Irányi — Ign. Helfy, recapitulandu decursulu desbateriloru, spune că a luat cuventulu pentru ca să declare, că calea, pre carea merge partia guvernamentală, conduce la rescola. În fine, oratorele primesce propunerea lui Irányi, cu tote că o tiene de pre moderată. — Macs. Ürményi pledeza în favorulu propunerii deputatului Maur. Wahrmann. — Fr. Deák declara, că ministrulu ungrescu de finace nu este respundetoriu pentru împrumutul închiat, ci respunsabilitatea cade a supra ministrului comunu de finace, care are a se rectifică numai înaintea delegatiuniloru; dreptu-ace'a oratorele adopta propunerea deputatului Wahrmann.

Colom. Tisza privesce delegatiunile de una institutiune demna de condamnata, și sp'era, ba e convinsu, că fortun'a cea mai de aproape le va descompune cu totulu. Dacă camera va procede și pre venitoriu totu ca până acum'a, delegatiunile voru nimici tote drepturile camerei. Oratorele accepteza propunerea lui Zsedenyi, respective a deputatului b. Simonyi, fiindu că ace'a dă unu votu de blamu guvernului pentru procederea sa.

Paulu Hoffmann, polemizandu contra vorbitorului antecedente, pledeza în favorulu propunerii lui M. Wahrmann.

Ministrulu Andrássy nu voiesce a vorbi la obiectu, ci si face numai neace observatiuni la unele declaratiuni ale deputatului Col. Tisza. Numitulu deputatu, contintu oratorele, a d'isu în vorbirea sa, că nu are de cugetu a pune guvernulu în stare de acusa, ci a-i dă numai unu votu de neincredere. Cu privire la această declarațiune, oratorele spune, că ar' trebui să se satisfacă, dacă, cu ocaziunea votării, votulu camerei ar' reusit contra guvernului, că ci atunci s'ar' constată înaintea țerei întregi, care partia si-a pretinutu până acum'a mai multu puterile și capacitățile sale! (Aprobare viua în drept'a. Miscare în stang'a.) În fine, oratorele asemenea opusețiunea ungresca cu cea franceză, carea a dusu Franța la perire. (Aprobare sgomotosa în drept'a. Protestări în stang'a.)

Ios. Madarász apera opusețiunea franceză, d'icundu că, dacă această nu a avutu alta-ce de scopu, decâtu proclamarea republicei, carea existe degi de cătuva tempu, atunci a datu destule testimonii despre eminentele sale capacități. În fine, termina cu „Să traisca republica franceză!“ (Aplause în stang'a.)

Aristidu Mátyus respinge cu indignatiune espressionile ministrului presedinte, dupa carea punctulu de manecare alu stangei aru fi aplausele. Oratorele spune, că ministrulu presedinte a facutu, în vorbirea sa, numai apologia unu guvern tiranu, ignorandu cu totulu impregiurările, în cari s'a aflatu opusețiunea franceză. În fine, se vede constrinsu a respinge cu resolutiune și afirmatiunea ministrului, că stang'a nu are talente în sinulu său. Dupa ace'a, oratorele si-esprime parerea de reu, că a trebuit să introrumpă consultările camerei cu aceste declaratiuni ale sale; înse si-a tînutu de detorința, d'a nu lasă nesbiciuta manier'a antiparlamentara a ministrului presedinte. (Aprobare în stang'a.)

Ministrulu Andrássy protesteza contra asertiunei vorbitorului antecedente, că ar' fi voit să faca complimentu fostului guvern francezu.

Saba Vukovics pledeza pentru propunerea lui Zsedenyi, era Eugeniu Madarász pentru a lui Irányi

Ne mai fiindu inscrișu nece unu vorbitoriu, în cuventulu finalu Eduardu Zsedenyi, ca propunetoriu, și protesteza contra asertiuniloru mai multor deputati, că d'insulu ar' fi renunțiatu la propunerea sa; dreptu-ace'a si-sustiene propunerea. — De asemenea și deputatulu Maur. Wahrmann si-apera propunerea sa, recomandadu-o camerei spre primire.

Fiindu tempulu înaintatu, Danilu Irányi invita camera a-i concedé, ca să-si apere propunerea în siedința de mane (24. nov.) — Se decide.

Siedința se închiia la 2¹/₂ ore d. m.

Siedința de la 24. nov.

Presedintele Somsich deschide siedința la 0 ore a. m. Din partea guvernului sunt presenti: Kerkapoly, Horvath, Szlavy, Gorove, Festetics.

Protocolulu siedintei trecute se verifica.

Presedintele anuncia, că deputatii Michael Kemény și Acatiu Kállay sunt verificati definitiv, că ci terminulu de trei-diece zile pentru proteste a expirat.

Mauritiu Wahrmann presinta petitiunile a 201 comune israelite, a 5632 israeliti din diferitele părți a țerei, a 81 de reuniuni israelite filantropice și de cultura și a 21 de artisti districtuali isr. în privința concludului camerei de la 18 martiu, cerendu-se totodata în aceste petitiuni regularea raporturiloru sinagogei israelite prin una lege. — Aceste petitiuni precum și altele presintate de Em. Huszár, Nic. Jankovich, P. Nyári și Ludovicu Binder se transmit parte comisiunei petitiunarie parte comisiunei de 25.

Camera trece la ordinea zilei: închiarea desbateri a supra propuneriloru lui Zsedenyi și Wahrmann.

Danielu Irányi îi cuventulu finalu. Elu declara că nu s'ar' fi servitu de dreptulu ce i lu dă regulamentulu camerei d'a tîne unu discursu finalu, dacă ieri n'ar' fi vorbitu Franciscu Deák; înse nu pote să nu combata competința ce Deák o dade în discursulu său delegatiuniloru. Oratorulu dovedesce cu legea la mana, că nu delegatiunile voteza mai întâi recerintele și numai dupa ele se ingrigescu legislativele de acoperire, ci, chiaru din contra, mai întâi camera dă permissiune pentru contractarea unu împrumutu, și numai dupa ace'a potu înviniți delegatiunile recerint'a. Cu privire la discursulu de ieri alu ministrului-presedinte, oratorele declara, că partia dreapta nu pote fi nece decâtu mandra de capacitățile sale, că ci în această partidă se afla ministri, cari ni-au pusu pre grumadi impositelul lui Bach și Schmerling; ministri cari au introdusu ordinatiuni de procedura judiciaria, prin cari procesele se immultiescu în infinitum; ministri, cari au facutu, fără de trebuința, împrumuturi mari pentru căli ferate, fără d'a le fi întrebuințatu; ministri, cari dispretuescu libertatea presei și a reuniuniloru; ministri cari nu au liberatu pre unii condamnati pentru delicto de pressa, tragundu de morte în carcere: intr'adeveru, această partidă nu are cauza d'a fi mandra de ministrii săi. Oratorele mai menționeza pre opusețiunea franceză, consacrandu-i cele mai caldurose simpatii și, în fine, se roga pentru primirea propunerii sale.

Președintele voiesce a pune sub votare mai întâiu propunerea lui Zsedényi, apoi a lui Wahrman și, în fine, a lui Irányi. — Irányi dorește, ca camera să voteze mai întâiu a supra propunerii sale, pentru ca partidul său, în cazul când această propunere s'ar respinge, să poată vota pentru a lui Zsedényi, — camera primește totuși sfîrlu propus de președinte.

Intrebarea relativă la votare se formulează astfel: „Primește Camera ordinea de zi motivată a lui Ed. Zsedényi în general pentru dezbateră specială; da sau ba?”

Rezultatul votării este următorul: D'între 429 deputați verificați: 133 votează „da”, 187 „nu”, 108 sunt absenți; președintele nu votă; propunerea lui Zsedényi se respinge dăra cu 54 voturi.

Urmează proiectul de concludă al lui Wahrman, care se primește; al lui Irányi cade prin urmare.

Ordinea zilei: Proiectul de concludă al lui Iuliu G y r f f y relativu la alegerea unei comisiuni de 15 pentru ratificarea proiectului de lege industrială. Oratorile și-motivează propunerea, recomandă cea mai mare grige la tratarea acestui proiect de lege.

S z l á v y, ministru de comerț și industrie, dăce că propunerea oratorului precedentă nu se poate lua în considerațiune decât după dezbateră legei comunale. — Se aduce deciziune conform dorinței ministrului.

În fine se votează unanim 700 fl. anual (pe trei ani) pentru localitatea d'în casa Luby-ana, destinată bibliotecii, arhivului și casei camerei.

Sedintia se încheie la 1³/₄ ore. Sedintia proxima se va anunța în modulu îndatinat.

Délegatiunea unghuresca.

Delegatiunea unghuresă s'întin în 24. nov. d. m. în sala muzeului primă sedintia, care s'a deschis prin președintele de etate, c. Ales. E r d d y. Pre bancele ministeriale: cont. Beust, cav. de Kuhn, Lónyay și generalul Benedek; d'în partea guvernului magiaru: cont. Iuliu Andrásy.

Notariulu de etate, c. Al. A p p o n y i, cetesce protocoalele sedintielor casei magnatilor și ale casei reprezentantilor, în cari s'au fostu aleși membrii delegatiunii. — Prin cetirea numelor se constată, că d'între 60 membri aleși în delegatiune, 54 sunt de facia. Conform regulamentului se procedează la alegerea președintelui și a celor-a-laltă membri ai biroului. Stef. B i t t ó se alege de președinte cu 51 voturi, bar. B é l a W e n k h e i m de vice-președinte cu 53 voturi, ér de notari se alegu cu unanimitate: Al. B u j a n o v i c s, Colom. S z é l l și bar. Ales. V é c s e y.

Președintele de etate parasesce biroulu, pre care lu-ocupa președintele nou alesu. Acestu-a multumesc pentru încrederea ce i s'a dată și se declară, că primește misiunea. Noi avem, dăce elu, de a ni implini dotorintiele în mediul-loculu unei situațiuni a Europei forte delicate. — Pre cându, pre de una parte, trebuie să arătăm nouă direcțiune, carea o va urmă politică esterna a monarchiei facia cu starea prezintă a Europei, trebuie, pre de alta parte, în urmă esperintielor resbelului actualu, să ni schimbăm organizatiunea militară astu-feliu, ca armata noastră să fie în stare a garanta asigurarea țierei d'în propriu sa potere și nu prin gratia altor-a.

L ó n y a y, ministru de finanțe comunu, prezintă delegatiuni proiectele, pre cari le-a prezentat și delegatiunii austriece, și totu-odată face cunoscutu, că Maiestatea Sa voiesce să primească delegatiunea sambeta, în 26 c.

Eduardu Z s e d é n y i menționează, că trebuie să se alege încă subcomitete, caror-a să li se transmită proiectele guvernului; una comisiune economică, alta pentru censurarea diariului și unu questor.

De questor se alege: contele Szapáry. Asemenea se alegu și membrii în comisiunea economică, în comisiunea pentru censurarea diariului și pentru budgetulu afacerilor esterne, alu armatei, financiarilor și marinei.

La propunerea președintelui, comisiunea financiară fű însărcinată cu examinarea încheierii socotelor d'în 1867.

Președintele suspinde după acestea sedintia pre 5 minute; după redeschidere se cetesce și autentica protocolulu sedintiei de astăzi, spre a se transmite delegatiunii austriece.

Sedintia se încheie la 5¹/₂ ore d. m.

Gherla, 21. nov.

Domnule Redactor!

În numărulu 57 d'în 29. iunie a. c., ca corespondente provincialu alu pretiutului diariu ce redigeți, v'am făcutu cunoscute motivele pentru care consistoriulu gherlanu nu a permis societății „Alexi-Sincaiane” de a ține sedintia publică în ziua de 31.5. maiu a. c. Cu acea ocaziune eu nu am emis neci o parere, prin care asiu fi sprobat sau desaprobatu acea dispușiune a veneratulu consistoriu, ci m'am marginit la insirarea motive-lor și cauzelor, cari, după cum m'am fostu informat d'în fontana sigura, au înduplecatu pre consistoriu a se

folosi de măsură susu amintită. Pre langa tote aceste, Dvostra, Dle Redactoru, în observațiunile ce faceți la corespondentia mea de atunci, ve adresatî cătra mine și dăceți, că parerile mele în acestu abiectu nu sunt și nu potu fi neci decât și ale Dvostru, și numai atâtă satisfaciune mi datî — după mai multe imputări grave, ce mi-ati făcutu, — că la finea observațiunilor Dvostru seteti aplecatî a crede, că eu nu am exprimatî sentimentele și parerile mele, fără a consistoriulu d'în Gherla.

Eu atunci nu am replicatî la observațiunile precipitate *) ale Dvostru d'în cauză, că nu am voitî ca să mi se repetiească imputarea, că vrău a escusă procedură necorectă a consistoriulu, și vrău a me îngăgî de apertoriu unor tendințe daunose dezvoltării spirituale a ținerimei seminariale. Afară de aceste cauze, am acceptatî, ca d'în partea consistoriulu să vi se tramita o deslucire autentica despre afacerea ce eră în cestiune. Nu dăce, că d'în desconsiderarea presei și a opiniunii publice, înse vedem, că veneratulu consistoriu a tacutu și, în locu de a urmă modalitatea cea mai îndemaneata, ca adevă pre acea cale să-ți procuri satisfaciune, pre care cale ai fostu atacatî, s'a multamitî cu nesce măsuri odiose și incușițiuni, d'în cari nu a rezultatî la ce a țintitî v. consistoriu.

Eu, Dle Redactoru, pre cum până acum a asiè și de prezentu asiu pastră tacerea, dacă Dvostra mi-ati fi glosatî și criticatî corespondentia mea numai încatu ea a atins procedură consistoriulu, înse Dvostra nu v'ati multamitî cu atâtă, ci mi-ati făcutu imputare gravă, că eu am calificatî pre ținerimea seminarială de necapace de a se ocupă de politică și asiu fi de parerea, ca d'în s'a să nu potă dă neci o expresiune sentimentelor și convingerilor sale nazionali, etc.

Acăsta imputare o am auditî și dela alti cunoscuti și amici ai mei, cari au cetitî observațiunile, care ati făcutu să premergă corespondentia mea; ma ce e mai multu, o mare parte d'în ținerimea seminarială e de credință, în care o-ati spriginitî și Dvostra, că eu asiu fi vatematî alumnatulu seminarialu prin expresiuni severe și batu jocoritore, și o uimesce neconsecința mea, cum de în 20. iunie 1870 aruncu cu noroiu în o societate, a carei-a constitui, în 17. ianuaru 1870, o am salutatu cu atâtă caldura?! Asiè credu, Dle Redactoru, că pre cum observațiunile Dvostru facute în defavorulu meu, asiè și invinuirile alumnatulu seminarialu provinu d'în una judecată precipitată**), și usioru asiu fi potutu fi scutitî de acele, dacă s'ar fi examinatî mai exactu cuprinsulu corespondentiei mele în totă estensiunea sa, și nu s'ar fi escerpatur d'în ea numai unele expresiuni.

Eu neci odată, neci în corespondentia subversantă, neci în alte comunicări diaristice, nu am dăsu, că ținerimea română de la institutele mai înalte și nu cetesca scrieri politice, să nu urmărescă cu atentiune evenimentele politice de zi, să nu se deprindă în cunoscerea călii celei adevărate, pre care natiunea, carei-a ținerimea apartiene, să-și ajungă fericirea sa spirituală și materială ca natiune politică, ca una individualitate conscia de sine și liberă în actiunile sale. Neci odată nu am dăsu neci d'în gluma, ca una ținerime matură, carea acum a frecuenta ore-care facultate a sciintielor, să fie indiferentă de totu ce se întempla în giurulul său și să nu se deprindă în combinări și deduceri politice pentru tempulu, cându va fi chiamată a deprinde drepturi politice; înse am dăsu, dăce și voi dăce totu-de-ună, că una societate, a carei-a scopu e precizatî; una societate, care si-a luat de devisa: progresarea în sciintia, dezvoltarea poterilor intelectuali și nisuintia cătra perfectiunarea de sine, — să nu se ocupe cu politică de zi.

Dacă e adevăru, că societatea „Alexi-Sincaiană”, în sedintia sa publică, carea a voitî a o ține în 31.5. maiu a. c., ar' fi avut intentione să întretiene pre publicu cu disertatiuni despre politică de zi, atunci, după opiniunea mea individuală, veneratulu consistoriu a potutu să nu permită ținererea sedintiei publice.**) Inse ar' lucră antinationalminte consistoriulu și superioritatea seminarială nu numai d'în Gherla, ci de ori și unde, cându ar' întredice ținerimei ca neci afară de sedintiele societății să nu se ocupe cu politică de zi; să nu-și exprime sentimentele și convingerile sale nazionali; să nu combineze și să nu opineze despre starea politică a cutarui-a statu său natiune.

Credu, Dle Redactoru, că d'în cele premise ve veti convinge pre deplin, că corespondentia mea publicată în

*) Am potutu să ne înslăm în adevăratulu sensu alu expresiunilor dubie a le D'ale; înse, cu tote aceste, credem că ori-cine ar' fi judecatu asiè ca noi. Asiè au judecatu și membrii Societății „Alexi Sincaiane” într'una corespondentia ce ni-o tramisera mai de currendu pentru justificarea lor și pre carea, de-și năc ni veniă bine la socotela, nu o am publicatî, pentru a crătia publicu.

**) Dta ai precipitatî presupușiunile D'ale, credindî, că Societatea ar' fi făcutu demonstratiuni vane în ziua sacra pentru Romani de 31.5. maiu.

Red. „Federatiunei.”
***) Acăsta ratiocinare n'are nece una basă, că ci Societatea este supraveghiata de superiorii săi Red.

nr. 57 alu „Feder.”, luata în estensitate sa și considerată d'în nessleru logicu alu cuvintelor, nu contine nimic vatematoriu și insultatoriu pentru stimati membri ai societății „Alexi-Sincaiane.”

Er' confratii teologi, dacă-și voru aduce bine a minte de cele scrise de mine despre decursulu sedintiei publice I. (în nr. 6, a. c. „Feder.”), se voru convinge, că parerile mele în privința scopulu societății „Alexi-Sincaiane” și adi sunt totu acele; bucuria mea interna care o am sentitî la constituierea societății, o voiu senti totu de-ună până va dură întrunirea acea și voiu vedă semne asiè eolante despre progresu, pre cum am vedintî la sedintia I, ținută la 13[1 ianuaru a. c.

Êta ce am dăsu atunci cu privire la scopulu și activitatea societății: „Sum de parerea, că junimea, în încercările sale literare, să se ferescă de terenulu lunecosu alu politice; accepte până atunci, cându voru fi chiamati ca să exercite drepturi politice ca cetățiani independenți, până atunci să-și procure cunoscintiele recerete pentru apertarea drepturilor sale și a poporulu; campulu literariu e destulu de vastu, sciintia e destulu de inramurita ca să ne potemu află obiectulu ocupatiunilor noastre.

„Acolo e literatură classică, care ni întinde lectură cea mai instructivă și ni prezintă caracterele cele mai mari, demne de imitatî, și viciile cele mai oribile, cari trebuie să le încungurăm.

„Acolo e istoria patriei și a poporulu romanu în genere, d'în care vedem trecutul plinu de suferintiele unui poporu, vedem decadintă preparată prin altii a unui poporu bravu, care prin eroismulu său s'a glorificat în trecut și s'a făcutu demnu de unu venitoriu mai fericite. Acolo sunt sciintiele naturale, economice, beletristice, estetice, etc., cari cultivate în tote ramurile lor și însușite de masă cea mai mare a unui poporu, compun cultură cea adevărată a unei natiuni. În aceste sciintie să ne cautăm obiectulu disertatiunilor noastre sciintifice, dacă voim rezultate reali și voim ca barem în fragedele junetie să fim scutiti de neplăcerile provenite d'în politică, care e sciintia esigintielor și a le carei-a principiu nu se basază pre religione și moralitate, ci, dorere, pre dreptulu celui mai tare.”

Aceste le-am dăsu atunci, și aceste le-am repetitî în câte-va cuvinte în corespondentia mea d'în Nr. 57 a. c., cându, pote, sedusu prin informatiuni neesacte, am desaprobatu eventuală ocupatiune a societății cu politică de zi. Acum lasu să judece opiniunea publică, că ore potu eu fi acusatî cu dreptulu, că prin exprimerea unei dorințe, unei convingeri, unei pareri individuale și prin o consiliare frătiescă, am vatematî pre una corporatiune respectabilă, una parte inteligentă a generațiunei ținer române, care, în mare parte, e garantă viitorulu natiunali? Nu credu, că judecată o. publică cetitoriu va fi defavorabilă pentru mine și pentru acea încheiune aceste reflexiuni, adresandu-me de nou cătra confratii țineri romani nu numai d'în seminarulu d'în Gherla, ci de la institutele de învățamintu de ori și unde, — cu acea admonitiune frătiescă, să lucre neincetatu, să se ocupe seriosu de sciintie, fără cari unu poporu nu pote esiste, pentru că, pre cum dăce D. profesorul I. C. L e r e s c u: „Astă-di populu se luptă, dar' triumfulu nu este alu acelu-a ce dispune de mai multe bratie, de unu teritoriu mai manosu și de mai multe capitaluri, ci alu acelu-a, ale carui clase laborioase, masele, au mai multa ordine, inteligentia și sciintia. Natiunile, cari astă-di nu muncesc sunt privite ca fiintie neutile, nu merita să ocupe o portiune a globulu. Ele disparu, subjugate, nu de sabia, ci de activitatea și inteligentia celor-a-lalte.”

Napocanu.

Beiusu, în 17. nov.

Surculi traianidi de la gimnasiulu romanu de sub polele Bihorulu caruntu, petransi de ideele secululu; p r o g r e s u s i l i b e r t a t e, se într'unira și estu-tempu în societatea de lectură, ca să-și continue activitatea salutară întru dezvoltarea imprumutată, și ca să se prepare pentru luptele ce-î astăpta pre campulu emulatiunii nobile a poporelor.

La provocarea Dlu profesorul Teodoru Rosiu, s'au conseris membrii societății, că ci cu doru nestemperatu asteptau tempulu defiptu pentru deschiderea societății. — Momentulu asteptatu sosi în 7. novembre, cându membrii se adunara în numeru completu în sala gimnasiulu, sub umbră suridietoria a nemoritorulu S a m u i l u V u l c a n u. Reverendissimulu dnu Teodoru Kövari, directorulu gimnasiale, ca președinte alu societății, veni între ținerime, însoțit de Dlu profesorul Teodoru Rosiu, conducătorulu societății, și fű primitu cu „să vieze” entusiastice. Dnulu președinte, ocupandu scaunulu presidialu, îndreptă cătra membrii adunati una cuvântare amesurată actulu; aruncă una privire fugitivă a supra culturii limbii române; amintî meritele betranilor și zelulu nobilu, cu carele s'au nesuit a ne lasă dreptu ereditate up'a d'în cele mai frumoase limbe europene; provocă ținerimea să îmbracisieză cu caldura cultură acelu tosanu, carele ne reprezintă caracterulu individualitatei nostre nationale; espase în cuvente petrundietorie dotorintia ținerimei gimnasiale de a se folosi de tote mediul-locele spre cultivarea

propria, ca sè nu atraga a supra-si blastemulu posteritatei. In fine, amintindu scopulu societatei d'a propogã, atãtu intre membrii sèi cãtu si in afara, cultur'a nationala, provocã membrii sè alãga oficialii, in intielesulu statutelor. Dupa acèsta cuventare, primita cu aplause viu, se alesera: notariu alu corespundintieloru: Ionu Valeriu Barcianu; notariu pentru siedintie: Iacobu Nichita; vice-notariu alu siedintieloru: Alesandru Popusioru, studentu de clas'a a VIII.; casariu: Gavrilu Ardeleanu d'in clas'a a VII.; controloru: Aureliu Suciuc d'in clas'a a VIII.; bibliotecariu: Demetriu Cornea d'in clas'a a VII., si redactoru alu foiei societatei „Mus'a romana“ Ionu Groza d'in clas'a a VII., cunoscutu de unulu d'intre cei mai activi membri; se mai alesera si siese colaboratori la numit'a foia. Dupa alegere, intemplantã in cea mai buna concordia si intielegere, Basiliu Olariu d'in clas'a a VIII. salutã membrii print'o cuventare intima, in carea promise in numele membrilor diligentia neintrerupta, conclucrare zelosa spre ajungerea scopuriloru maretie ale societatei. — Ionu V. Barcianu rostì, in numele membrilor, cu destingere ardeleni, cuventu alese, accentuandu activitatea si libertatea spiretului si ebiciundu lasitate si ãndiferentismulu, care ne impedece multu in propasire. Ionu Groza dechiamã apoi una poesie a sa, compusa a nume pentru acestu actu. Tote acestea furo primite cu aplause insulfetite.

Fiindu tempulu inaintatu, Dlu conducatoriu, salutandu membrii cu putiene cuvinte, amènã agendele ulterioare pre siedintia venitoria, tienuta in 13 novembre.

In acèsta siedintia s'a alesu comisiunea censoratoria, constataria d'in 7 membri, si s'au facutu despusetiuni in privintia bibliotecii. Dupa acèsta urmã una cuventare plina de sentiu romanescu si instructiva, rostita de Dlu profesoru Teodoru Rosiu, conducatoriu societatei, carele espuse misiunea subluma si scopulu sacru alu societatei; atinse plag'a cea fatala a renegatismului, carele si pana asta-di, si inca si in apropiarea nostra rode la corpulu nostru nationalu; citã echiamatiunea fericitului Sincal: „Ci asié este firea Romaniloru acelorua, cari d'in nimic'a apuca la ce va, pentru cã Romanii — me ierte nòmulu meu, cã-ci scriu adeverulu — dupa ce apuca la ce va, mai toti si-uita de sine, si-uita de sangele, d'in care sunt prasiti;“ spuse, cã societatea nostra trebuie sè lucre cu staruintia in contr'a acestei plage, trebuie sè intarésca spiretele si sè formeze caractere firme romane. In fine, aretã mai multe càrti donate de Romani zelosi, binefacatori ai societatei, si anume de la Dlu Redactoru alu „Familiei“ Iosifu Vulcanu 15 esemplarie d'in poesiele sale, si mai multe opuri monuate pentru tenerime. Dlu Paulu Popu, juristu, doneza opurile lui „Schiller“, si unu tomu d'in poesiele lui „Göthe“, tote frumosu legate. Asemene Dlu Alesandru Draganu, juristu, pro cum si Ioanu Pompiliu doneza unele opuri. Acestea se primescu cu mult'ãmita intre strigãri de „sè vieze.“

Èta dara, onoratu publicu, cã actualu, pasulu primu alu societatei nostre de lectura pentru unulu scolasticu curente s'a facutu; èta cu cãta caldura si tactica s'a apucatu tenerimea romana de cultivarea sa propria, imbraciandu totu cu acèsta si amore atãtu scol'a teoretica cãtu si cea practica, nesuindu d'in tote poterile a propasì in totu ce-i buna si frumosu, in totu ce-i maretu si romanu.

Fia dar' aceste buni auguriu pentru unu venitoriu mai ferice!

Unu membru.

De pre langa Muresien'a *).

Tinerimea romana studiosa d'in comun'a Sietinu, comit. Cianadului, voidu a se folosì de feriele anului scolasticu espiratu, si-propuse firmu, a intreprinde ce-va in favorulu fondului teatrului nationalu, pentru care scopu, adunandu-se in una conferintia privata, decise unanimu tienerea unei productiuni teatrale acompianata de saltu. In acèsta conferintia s'a alesu unu comitetu arangiatoriu sub conducerea onorab. d. parocu Paulu Maioru, si cu consensulu toturoru-a se primira spre reprezentare urmatoriele piese teatrale: „Una gluma cu cantece“ si „De la satu comedia fara bani“ in unu actu. Personele, cari jocara in prim'a piesa, fure: Traianu, jocatu d. Nicolau Maioru stud. abs., Aureliu, de Gratianu Budó, invet. rom., Stefanu, de Aureliu Papinu, Andreiu, de Elia Tóth, stud. de cl. IV, era pentru pies'a a doua: Gligoru Burila, tieranu, jocatu de Aureliu Papinu, Doc'a soc'a sa, de An'a Udelrica Maioru nasc. Gojdicu, Florica, fet'a loru, de dsior'a Efi Popovicu, An'a tigan'a, de Aureliu Papinu, Traila, unu tandala, de Gratianu Budó, Nitiulu lui Ciurila, preparandu, de Nicolau Maioru,

*) Spatiulu nu ni permise a dá locu pana acum acestui raportu scurtu despre frumos'a intreprindere a tinerimei stãdiose d'in Sietinu, carea merita a fi imitata d'in partea toturoru tineriloru studiosi, cari voiescu a petrece feriele in unu modu folositoriu. Red.

tierani si tierance: Gratianu Budó, Elia Tóth, Orosiu Achimasu, An'a Agathia Achimasu nasc. Galu si dsior'a Ersilia Galu, si lautariu: Gratianu Budó. Domnula Arcadiu Popianu primi a supra si instruarea diletantiloru si construirea scenei si, in fine, se determina si tempulu pentru productiune pre ser'a de 4. septemvre st. n. a. c.

Dupa cãtu-va tempu de acceptare, ser'a dilei multa dorite sosi. Abiè disparu sorele de pre orisonu, si publiculu eurgeã d'in tote partile la cas'a comunala unde, sub ceriulu liberu, erã aradicata scen'a, carea fù decorata astu-feliu, incãtu satisfacù gustulu esteticu alu publiculu intregu. Bancele fure ocupate aproape numai de seculu frumosu, era barbatii, cari au fostu destulu de numerosi, fure siliti a stã.

Pre candu publiculu discurgeã in nerabdare, unu clopotielu, ce ni annunciã inceperea productiunei, produse una liniice profunda. Cortin'a se radica si patru tineri se scolarã indata de pre scaunele loru si si-incepura piesa cu canteclu: „Aidati la veselia.“ Atãtu cantecele, cãtu si discursulu, dovedira pre deplinu desteritate loru. In loculu canteclului alu patru-lea, Traianu, la dorintia colegiloru sèi, dechiamã pre „Nebunulu“, tradusu de Ionit'a Badescu. Succesulu imbucuratori alu acestei dechiamãri lasu sè-lu constateze vinele aplause, ce avura locu la finea ei. Discursulu, precum si canteclu ultimulu, cu care se fini pies'a, fù asemenea aplaudatu si insocitu de eschiamãri de „bravo“ d'in partea publiculu. Dupa finirea acestei piese ar' fi avutusè dechiamaze Frid. Vastag, stud. rom., poesia: „A coziai leány“ de Iul. Grozescu, inse, d'in caus'a unui morbu, ce-lu detieneã chiaru in tempulu acelu-a, bravulu tineru fù silitu a se retrage, si astu-feliu Nicolau Maioru dechiamã poesia: „Az drült“ de Petõfi. Abiè se fini acèsta dechiamatiune, si cãtu-va voci d'in publicu incepura a strigã: inca una-data, „Nebunulu“ romanescu, pentru 5 fl. in favorulu teatrului nationalu. Conformu acestei dorintie, „Nebunulu“ fù dechiamatu si a doua or'a, ce'a ce si fara promiterca a loru 5 fl. sar' fi intemplantu. Cei 5 fl. nu s'au predatu inca casariulu, basati inse pre onestitatea domnului promitietoriu, sperãmu, cã cãtu mai curundu i-se voru immanu.

Dupa aceste-a clopotielulu ni annunciã, cã si productiunea piesei a dou'a se incepe. Cãtu-va momente si cortin'a se radica. Doc'a, cu una frunte seriosa, cu una facia de flacare si cu unu tonu de amazona, si-incepe rolulu, er' Gligoru, care se audiã cantandu, sosesce pre scena si si incepe discursulu cu Doc'a. Ce succesu si efektu avu acestu discursu, ni dovedescu aplausele sgomotose si placerea, ce se manifestã pre feciele ascultatoriloru. Cu succesu demnu de lauda si-jocã rolulu si Florica, dar' An'a tigan'a incantã pre toti, si cu osebire pre sessulu frumosu. Traila si Nitiulu inca si finira rolurile intre aplause. — Pre candu Nitiulu discurgeã cu Florica, Gligoru si Doc'a separati ocupau locu langa mesa. In fine, aparu pre scena mai multi tierani si tierance, intre cari si unu lautariu, toti in costumulu romanescu banatianescu. Nunt'a se incepe, ospetii beu; Doc'a si Gligoru inchina, lautariulu canta de jocu, joculu se incepe si cu joculu acestu-a, intre aplause sgomotose, pies'a se finisece. La dorintia publiculu, Gligoru si Doc'a si-repetiescu joculu intre eschiamãrile de „bravo“ ale publiculu.

Dupa aceste-a urmã balulu, care tienù pana la 6 ore demanet'a. Cãtu despre venitululu acestei representatiuni, credu, cã tinerimea nu s'a ostenitu inzedaru si, indata ce voru incurge toti banii, casariulu i va tramite la comitetulu pentru acestu scopu in Pest'a, era socot'a de pre spese si venitululu curatu se va dá publicitatii.

Unu membru alu comitetului arangiatoriu.

VARIETATI.

*(A sieptea aniversaria) a infintiarei Societãtii „Junimea“ d'in Iasi s'a serbatu de curendu, dupa usulu adoptatu, antãtu prin cetirea mai multoru produceri literarie, apoi prin unu banchetu veselu, care s'a prelungitu pana in diua. Cu acèsta ocaziune nu credemu de prisosu de a pune sub ochii lectoriloru urmatoriele, càrti edate de Societate in tempu de patru ani, de candu a infintiatu tipografi'a sa: Bodnarescu S.: Rienzi, tragedia in cinci acte; — Caragiani I. D.: Cursu completu de gramatica elena; — Culiãnu N.: Lectiuni de calcululu differentialu si integralu; — Horatiu Flaccu: Odele si Epodele, explicate in usulu scoleloru de G. I. Munteanu; — Aiorescu T.: Poesia romana, cercetare critica armata de una alegere de poesie; Contra scolei Barnuti; Despre scrierea limbei romane; — Melic. I. M.: Elemente de aritmetica, editiune in usulu scoleloru secundarie; — Negruzzi Iacobu: Mironu si Florica, idila in cinci cantãri; — Paicu Pavelu: Epitome Historiae sacrae, editiune in usulu scoleloru, cu adnotatiuni romane si cu unu vocabulariu latino romanu; — Pompiliu Mironu: Balade populare

romane; — Pittz W.: Geografia si istoria evului vechiu, mediu si nou, manusalu prelucratu pentru clasele superioare gimnasiale si reale, de Dr. Ioanu Mesota. („Convorbiri literarie.“)

*(O moru de parinti.) „Gazet'a Transilvaniei“ dà publicitatii urmatoriu casu oribilu: Fiindu lui Kelemen Samu d'in satulu Gachea aproape de Covasna, venindu in noptea de 26. oct. st. v. tardu la cas'a parintesca, omori mai antãtu pre muma-sa, dupa acèsta se apropiã de tatalu-sèu cu lumina aprinsa si i ceru banii. Sermanulu betranu, cugetandu, cã cu acèsta si-va scapã viet'a, desohise into lad'a, unde aveã strinsa sudorea sa si o predede fiului sèu; cu tote aceste-a nu scapã, cã-ci la momentu fù omoritu si elu. Una mica copila de 13—14 ani, nepota a betraniloru, dormiã intr'unu coltiu alu casei, unde erã betran'a, dar' la larm'a ce s'a produsu, se deceptã si ea si, vedindu cele petrecute cu buna-sa, de terore se trase sub patu in cea mai mare tacere, de aici apoi vediu cum fiulu si-omore pre tatalu, nu duse inse nice unu singuru cuventu, ci acceptã pana ce infamulu se departã. Dupa cãtu-va minute de la cele intemplate, copil'a alergã in siura, unde dormiau patru imblatitori cari, desceptandu-se, mersera in casa si vediu scen'a cea infioratoria; unii alergara la judecatori'a satului, altii la gendarmeria si, cãtu-va minute dupa acèsta, infamulu efeituriu se sfã in mânele gendarmiloru. Se dïce, cã s'aru fi aflatu la dinsulu si banii parintelui sèu in suma de 16.000 fl., cã ar' fi fostu functiunatu ca notariu, si cã ar' fi numai de duoi ani insuratu. In 28 oct. s'a transportatu la San-Georgiu.

„Amvonulu“,

foia basericesca pentru elatorate din siur'a elocintiei sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfii (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anulu II.), apare de doue ori pre luna, in numeri de cãtu doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori si de diverse ocaziuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de d'incece de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Vien'a, 23 nov. Cartea rosia se va publicã poimane; ea contine 159 acte, intre cari si depeiele cele mai noue ale lui Beust in caus'a orientala. — La bursa circuleza inca una fama neconstatata despre una mare victoria a armatei de la Loire a supra arci duclului de Mecklenburg. — „Tagespost“ d'in Gratz semnaleza una miscare revolutiunaria in Bulgaria, carea ar' avé de scopu fondarea federatiunei Statelor libere dunarene.

Brussele'a, 23. nov. Epistofele d'in Parisu, sosite in 19 si 20 curinte cu balonulu, nu anuncia nimicu mai insemnatu, decã un nesce lupte mice de avangarde. — D'in Lille se anuncia, cã de la capitulatiunea Metz-ului incoce trecu pre acolo pre fia care di cãtu 300 soldati si aproape la 20 oficieri, cari au scapatu.

Berlinu, 23. nov. Scirile d'in cortelulu generalu spunu, cã Franci'a ar' fi oferitu reinceperea negociatiuniloru de armistitiu. Prusi'a cere ca garantie promisiunea decisiva pentru cedarea Alsatiei si a Lotaringiei, cã-ci de altmintrelea trebuie sè respinga ori-ce negociatiuni.

Municu, 23. nov. Bavaria si-conservã urmatori'a pusetiune exceptiunale militaria facia cu confederatiunea de nordu: Administratiune militaria propria; regele Bavariei denumesce pre toti oficierii; fara aprobarea Bavariei, comandantele confederatiunei nu pote fondã in Bavaria nice una forteretia; armata bavaresa si-pastreza uniform'a sa propria; de altmintrelea Bavaria este legata de constitutiunea militara confederativa, cãsi cele-lalte state. Regimentele bavarese formeza corpulu alu 13 si 14 de armata.

Tours, 23. nov. (Oficialu.) Depesia ministeriale. Evreux, 22. nov. Gardele nationale, spriginite de poporatiune, tienu tote pusetiunile. — Trupele franceze luara ofensiv'a cãtra Vernon si prinsera unu transportu colosalu de proviantu intre Pacy si Mentis; escort'a de 1500 fetiori, dupa una lupta usiora, o luã la fuga. Vãlile de la Eure si Ognon sunt libere de inimicu. Inimiculu se pare a fi renunçiatu de a merge spre Lyon.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU

Redactoru respund. interim. IONU POBUTIU.